

TILASTOKESKUKSEN

statisti

HENKILÖSTÖLEHTI

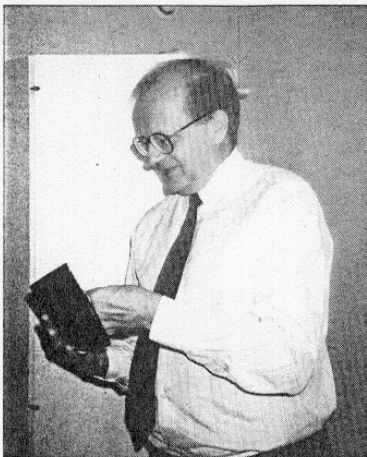

TIETOA LÄHIALUEISTA

Kansainvälinen konsultointi- ja tietopalveluyksikkö harjoittaa tilastoalan konsultointia lähialueillamme sekä kerää tietoa niistä ja kauempaakin talous- ja turvallisuuspolitiikkamme tarpeisiin. Suomen lisäksi toiminnasta hyötyvät niin lähialueet kuin muutkin maat.

Erään kansainvälisen järjestön konsultti, italialainen kaveri, saapui perjantai-iltana Jurmalaan. Musiikkia rakastava italiaano kävi konsertissa, tutustui nähtävyyksiin ja vietti kaikinpuolin iloista viikonloppua isäntäväen kanssa. Maanantaiaamuna vieras totesi, että hänellä on kokous maatalousministeriössä. Isännän kanssa lähdettiin ministeriöön, jossa vieraalle selvisi, että hän olikin väärässä maassa. Hänen piti olla Liettuassa.

Tarina kuvastaa sitä, kuinka vieras Baltianmaiden alue on länsimaiselle ihmiselle. Projektipäällikkö **Erkki Pentinmäki** on havainnut, että monen suomalaisenkin baltiatietous loppuu Viroon. "Jos kysytään, kumpi on pohjoisempaa, Latvia vai Liettua, se on melkein rahanheitto. Meillä on paljon oppimista naapurimaista, kulttuurista, kielestä, taloudesta, historiasta ja yhteiskuntaelämästä."

TIETO LÄHIALUEISTA VÄLTÄMÄTÖNTÄ SUOMELLE SEKÄ LÄHIALUEILLE ITSELLEEN

Tilastokeskus on ryhtynyt vastaamaan lähialueitamme koskevaan valtavaan tietotarpeeseen. Päävastuu työstä kuuluu Pentinmäen vetämälle kansainvälisen konsultoinnin ja tietopalvelun yksikölle. Projektipäälliköt Päivi Keinänen, Ilkka Lehtinen, Matti Parkkinen ja Pasi Markelin tekevät myös konsultointityötä omilla tilastoyön erikoisalueillaan.

Turvallisuus- ja talouspolitiikkamme kannalta on tärkeää saada luotettavaa ja tuoretta tietoa lähialueidemme kehityksestä, erityisesti taloudesta, elinoloista ja ympäristöstä. Kunnolliset tilastot ovat myös taloudellisen yhteistyön ja avunannon perusta. Lähialueet puolestaan tarvitsevat tietoa kehitykseen.

Tilastokeskus on antanut jo vuosia kansainvälistä asiantuntemusapua ja osallistunut erilaisiin hankkeisiin. Yhteistyö Viron tilastolaitoksen kanssa aloitettiin vuonna 1988. Sen jälkeen yhteistyö on laajentunut Karjalaan, Latviaan, Liettuaan ja Murmanskiin. Neuvostoliiton kanssa harjoitettua lähialueyhteistyötä jatketaan Venäjän kanssa.

Vuonna 1992 aloitettiin Baltian maiden tilastotoimen kehittämishanke EY:n ja Eftan koordinoimana ja osittain rahoittamana. Hankkeessa Suomen vastuulle kuuluu erityisesti Latvian tilastotoimen sekä hintatilastojen, yritysrekisterin, työvoimatilastojen ja tilastollisten standardien kehittäminen.

TIILASTON IMAGOA LÄHIALUEILLAMME PARANNETTAVA

Kansainvälinen konsultointityö aloitetaan yleensä vieraillemalla kyseisen maan tilastolaitoksessa. Esimerkiksi Latviassa Erkki on käynyt haastatte-

lemassa tilastonvetäjiä ja kartoittanut yhdessä heidän kanssaan tilastojen tilaa, ongelmia ja kehittämistarpeita. Myös koulutusta ja tutustumisvierailuja Tilastokeskukseen järjestetään.

Lähialueillamme ei tarvita niinkään neuvoja tilastojen teosta vaan tietoa tutkimusmenetelmistä, kansainvälisistä käytännöistä ja suosituksista, kertoo Erkki. "Tilastojen imagoon olisi myös puututtava, sillä se on lähialueillamme erittäin huono. Markkinatalouteen siirtymisen jälkeen on syntynyt käsityksiä, että tilastoja ei tarvita lainkaan. Yritykset antavat tietoja huonosti. Ei ymmärretä, että markkinatalous ei pyöri ilman niitä. Länsimaissahan on erittäin hyvä ja tiukka tilastotoimi."

Imagon parantamiseksi aiotaan Latviassa käydä asiakkaiden luona kartoittamassa, mikä on heidän kuvansa tilastolaitoksesta, ja mitä he siiltä odottavat. "Minulla on hypoteesi, että imago voidaan parantaa modernisoimalla ja tehostamalla palvelua. Määräyksillä tilanne tuskin paranee."

JULKAISUTUOTANTO JA KIRJASTOTOIMI KUNTOON

Julkaisutuotantoa pyritään kehittämään kaikilla lähialueilla. "Nytkin meillä on valmiina saattue Murmanskiin eli painokone ja painolaitteisto lähdössä sinne. Taskutilastot ja muut julkaisut pyritään saamaan luettaviksi ja hyvännäköisiksi, sillä tuotteiden ulkoasukin vaikuttaa imagoon."

Kirjastotoimen kehittäminen vaatii myös paljon työtä. Esimerkiksi Latviaan olisi saatava toimiva tilastokirjasto. "Käydessäni Latvian tilastolaitoksessa minulle kerrottiin, että talossa on kirjasto, mutta kukaan ei tiennyt, missä se on. Kirjastonhoitajan kerrottiin olevan sairaana ja oven lukossa."

LÄHIALUETIETOKESKUS – BALTIA-INSTITUUTTI

Baltia-instituutti- työnimen alla on suunniteltu monenlaista toimintaa. Hankkeen päärahoittaja ulkoasiainministeriö ei vain pidä instituuttisanasta, joten lienee paras puhua lähialuetietokeskuksesta, "vai pitäisikö sen olla itäkeskus", heittää Erkki. Lähialuetietokeskus olisi sekä suomalaisia että ulkomaisia yrityksiä ja muita tiedon tarvitsijoita palveleva tietoyritys. On ajateltu, että keskus toimisi omillaan kolmen vuoden toimintajaksoson jälkeen.

Lähialuetietokeskus jakaisi tietoa Baltian maista, antaisi koulutusta, toimisi matkailutoimistona olematta kuitenkaan matkatoimisto sekä harjoittaisi painoyhteistyötä.

Lähialuetietokeskuksen toimintakenttä on hyvin laaja maantieteellisesti ja työtä on valtavasti. "Tällaisella alueella on toimittava tietyssä laajuudessa, tai työstä ei tule mitään. Tehtävät alkavat olla jo laajuudeltaan niin mahdottomia, että täytyy joko kärsiä suuruudenhulluudesta tai sitten tehdä työtä yhdessä muiden laitosten kanssa."

Suunnitteilla on järjestää EY:n ja Eftan kurssseja sekä venäläisille kurssi tilastojen käytöstä markkinataloudesta. Se on tarpeen yhteisen kielen ja ajattelutavan löytämiseksi. Graafiseen alaan ja julkaisutoiminnan kehittämiseen liittyvää koulutusta suunnitellaan myös.

Yliopiston kanssa on keskusteltu yhteisen Studia Baltica-luentosarjan järjestämisestä. Luennoilla annettaisiin yleistietoutta Baltian maista, oloista, historiasta, kielestä, taloudesta ja yhteiskuntaoloista.

Lähialuetietokeskukseen aiotaan kerätä eri maiden tietolähteitä, esimerkiksi yritysrekistereitä. Viron yritysrekisteri on juuri saatu Tilastokeskukseen, ja sitä ryhdytään markkinoimaan.

Viroon ollaan oltu yhteydessä matkailutiedon keräämiseksi. "Aion lähiakoina selvittää, mikä on lähialueiden intressi tässä asiassa, sillä mielestäni heidän olisi osallistuttava toiminnan kustannuksiin. Toiminnan hyödyllisyyttä voi mitata sillä, että joku on valmis siitä maksamaan. Näen

tässä sukulaisuutta ulkoasiainministeriön Eurooppa-tiedotukseen yliopilastalolla. Meillä pitäisi olla keskuksessa samantyyppinen piste, jossa jaettaisiin tietoa lähialueista."

ASIAANTUNTEMUS HYÖTYKÄYTTÖÖN UUSISSA TUOTTEISSA

Lähialueyhteistyössä saatua asian-
tuntemusta on alettu hyödyntää kehittämällä uusia tuotteita asiakkaille. Tätä kautta saadaan myös rahoituspohjaa toiminnalle. Uusia tuotteita ovat mm. International Business Statistics eli IBS ja Suomen Lähialueet. Joka kuukausi ilmestyvän IBS:n ensimmäinen numero ilmestyi touku-
kuussa. Sen vastaanotto on ollut erittäin hyvä, vakuuttaa Erkki. "Jos se katsottaisiin julkaisuksi, se olisi rahalla mitattuna tällä hetkellä kymmeneksi myydyin julkaisu. Vuoden lopulla olemme uskoakseni lähellä mitalisijoja."

IBS on pääosin englanninkielinen, uutislehtimäinen tuote, joka tarjoaa tuoretta tietoa lähialueilta ja myös Euroopasta ja sitäkin kauempaa. Lähinnä yritykset ovat kiinnostuneet siitä. Tuotteen sisältöä muutetaan koko ajan asiakkaiden tarpeiden mukaan. "Tällä liikeidealla tuote ei voi epäonnistua."

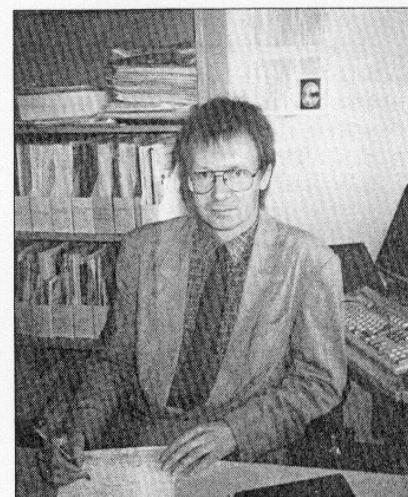
Erkin mielestä meidän pitäisi joko vauhtia varautua todennäköiseen EY-jäsenyyteen. EY:n konsultointirahat Itä-Euroopan maihin ovat valtavat verrattuna omiimme. Maantieteellisen sijaintimme ansiosta olemme aitiopaikalla Itä-Euroopan maiden suuntaan. Myös yhteistyökokemuksemme ja hyvät suhteemme sikäläisiin tilastolaitoksiin antavat meille etulyöntiaseman kilpailtaessa EY:n konsultointirahoista.

Tauno Tyllinen toimii tulkkina ja kääntäjänä virolaisille, latvialaisille ja liettualaisille EY/Eftan järjestämissä seminaareissa sekä muissa yhteistyötapaamisissa ja kokouksissa. Lähialueyhteistyössä pyritään käyttämään englantia. Kielitaito ei aina kuitenkaan riitä, joten venäjän, viron ja suomen kielen taitoista henkilöä tarvitaan avuksi.

Tauno kerää myös tilastotietoa lähialueiden tilastovirastoista ja muista laitoksista sekä sanoma- ja aikakauslehdistä. Tiedot kootaan IBS:ään,

Suomen Lähialueet -julkaisuun, tas-
kutilastoihin ja muihin julkaisuihin. Murmanskista on hiljattain tehty tas-
kutilasto, Pietarin taskutilasto on te-
keillä ja Venäjänkin haluaisi oman, ko-
ko aluettaan kattavan tilaston. Tauno
vastaa myös lähialueita koskeviin ky-
symyksiin, joita mm. yritykset ja yli-
opistojen opiskelijat ja opettajat esit-
tävät runsaasti.

Tauno kertoo kiinnostuksensa Suo-
mea kohtaan virinneen syntyperänsä
kautta, sillä vanhemmat ovat inkerin-
suomalaisia. Kotona Etelä-Virossa ei
puhuttu suomea, mutta Tauno oppi
kielen radion ja television kautta se-
kä sanomalehdistä.

Suomessa Tauno kävi ensimmäisen
kerran vuonna 1990 tuttaviansa lu-
na. Taunon täti oli kiinnostunut tule-
maan Suomeen siivoojaksi. Tauno
järjesteli asiaa tädin puolesta, ja sa-
malla hän hankki tarvittavat paperit ja
kutsun Suomeen myös itselleen. Töitä
löytyi Pallas-yhtiöltä siivouskohte-
ena Presidentti-hotelli. Puolentoista
kuukauden ajan Taunon työmatka
kulki Tilastokeskuksen ohi. Siinä kul-
kiessa hänelle tuli mieleen, että mik-
sei hän voisi tulla kysymään työtä
täältä, sillä Virossa hän oli ollut sikä-
läisessä tilastokeskuksessa kolme
vuotta töissä. Tauno käveli Eevan pu-
heille ja töitä löytyikin Haagasta kan-
santalouden tilinpitotoimistosta.

Taunon tausta, koulutus ja työkoke-
mus sopivat varsin hyvin nykyisiin
tehtäviin. Tauno on opiskellut talous-
maantiedettä Tarton yliopistossa.
Hän hankki myös maantiedon opet-
tajan pätevyuden ja opetti maantie-

toa, kasvitietoa ja anatomiaa Tallinnan Nommen lukiossa. Kielitaitoaakin löytyy ja kokemusta tilastotyöstä.

Taunon mielestä lähialueidemme tilastolaitosten suurin ongelma on saada tiedot vertailukelpoisiksi länsimaisten tietojen kanssa. Aiemmin kansainvälisiä esim. YK:n tai Eurostatin antamia suosituksia tilastoinnista ei otettu erityisesti huomioon. Vaikka monenlaista tietoa kerättiin, vain osan sai julkaista. Esimerkiksi väestön muuttoliikettä koskevat luvut olivat vuoteen 1987 sakka Virossa ei-julkaistavien tietojen listalla. Tutkijat saattoivat kyllä saada tietoja käyttöönsä allekirjoitusta vastaan.

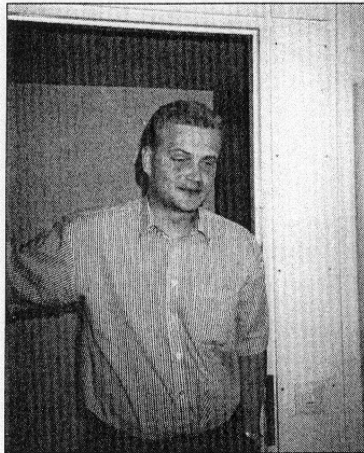
Lähialueidemme tilastojen laatu ja saatavuus paranevat koko ajan. Silti esim. IBS:ään on vielä vaikea saada tietoa nopeasti, länsimaistakaan sitä ei aina saada yhtä aikaa. Lähialueilta saatavia tietoja on tarkistettava useammista lähteistä. Esimerkiksi työttömien määrä on todellisuudessa suurempi kuin virallisissa tilastoissa.

Tilastotoimi on kehittynyt parhaiten maissa, jotka ovat saaneet eniten länsimaista konsultointiapua. Viron kanssa yhteistyö on jo melko mutkaton. Puhelin- ja fax-yhteydetkin toimivat varsin hyvin toisin kuin esim. Latviaan ja Liettuaan. On luotava suorat kontaktit tilastoja tuottaviin laitoksiin tietojen saamiseksi. Pelkkin tilastolukujen lisäksi olisi saatava myös tietoa, jonka pohjalta voidaan analysoida, mitä lukujen takana on.

Vesa Hakkaraisen tehtäviin kuuluu myynti, markkinointi, mainosten suunnittelu, markkinointitutkimus ja konsultointi. Vesa on Tilastokeskuksen uusia kasvoja, hän on ollut meillä vasta viisi kuukautta.

Vesa kertoo, että myyntikampanjointi aloitettiin lähettämällä myyntikirjeet tuhannelle suurimmalle ulkomaankauppaa harjoittavalle yritykselle. Niiltä on jo tilauksia saatukin samoin kuin kirjas-toilta, aikuiskoulutuskeskuksilta ja kunnilta. Kouluillekin on tarjottu lähialuepa-kettia.

Myyntikohteita keksitään koko ajan lisää. Vesa on ollut yhteydessä esim. postiin, joka aikoo ensi kesänä kuljettaa postibusseilla saksalaisia turisteja ympäri Suomea. Vesan ajatus on, että saksankielistä taskutilastoa voitaisiin jakaa busseihin jokaisen istu-

mapaikalle. Taskutilastoa on tarjottu myös puolustusvoimille, Finnairille, Ajastoon ja Karttakeskukseen.

Haastattelun aikoihin Vesa oli lähdössä Pietariin seminaariin, johon osallistuu mm. Pietarissa toimivia yrittäjiä. Vesa yrittää luoda suhteita heihin, käydä paikallisessa tilastokeskuksessa, Suomen vientikeskuksessa, Nesteellä sekä rekisteröintivirastossa yrittäjärekisterin saamiseksi tänne.

Seuraavaksi aiotaan toiminnassa suuntautua asiakaskäynteihin. Vesa on huomannut, että niitä ei vielä paljoa harrasteta Tilastokeskuksessa. Hän uskoo, että nykypäivänä on mentävä asiakkaan luo, asiakas ei tule itse, sillä tarjontaa on niin paljon.

Asiakaskäynneillä aiotaan mainostaa yksikön omien tuotteiden lisäksi myös muita Tilastokeskuksen tuotteita mm. Tietoaikaa ja Tilastollista vuosikirjaa. Vesa arvelee, että käyntien hyöty ei välttämättä heti näy markoissa, hyöty tulee ehkä muutama vuoden kuluttua. Nyt on puitteiden luomisen aika.

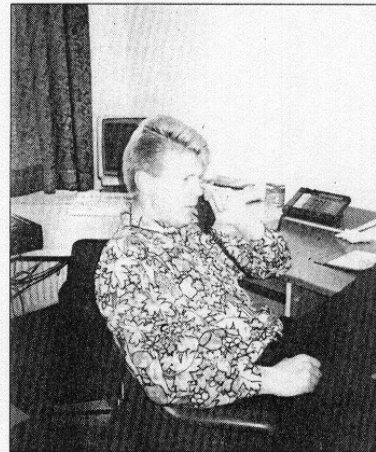
John Tengström on vastikään saapunut kolme viikkoa kestäneeltä matkaltaan Viroon, Latviaan ja Liettuaan. Hän vieraili kunkin maan tilastolaitoksessa keskustelemassa yhteisten tilastojen kehittämismahdollisuuksista ja keräsi tietoa tilastoihin.

John kertoo, että tilastolaitokset olivat kiinnostuneita data-pankin perustamisesta. Siihen kerättäisiin tietoa ulkomaisista sijoituksista. Tietoja voisivat käyttää hyväkseen mm. pankit ja yritykset liiketoimintaansa suunnitellessaan. Englannin- ja venäjänkieli-

set taskutilastot herättivät myös kiinnostusta. Niitä voisi levittää hotelleihin, matkatoimistoihin, lentokoneisiin, ministeriöihin ja suurlähetystöihin. Myös tullitietojen kokoamista tullikirjaksi suunniteltiin ja liikemiehille kirjasta, josta löytyisi informaatiota hotelleista, tärkeistä osoitteista yms.

Johnin matka on jo alkanut poikia tuloksia. Viro ja Liettua lähettävät kahdesti viikossa taloudellista, poliittista ja muuta liike-elämään liittyvää tietoa maistaan. Täältä tieto välitetään edelleen yrityksille.

Uusien projektien suunnittelun ohella Johnin tehtäviin kuuluu myös kerätä tietoa Kanadasta, Yhdysvalloista, Euroopasta ja lähialueilta IBS:ään.

John tuli taloon tämän vuoden maaliskuussa. Hän on syntynyt New Yorkissa, mutta hänellä on sekä Yhdysvaltojen että Suomen kansalaisuus, sillä äiti ja isovanhemmat isän puolelta ovat suomalaisia. Johnin kansantaloustieteiden opinnot Jyväskylän yliopistossa ovat viittä vaille valmiina. USA:ssa hän on suorittanut sotakorkeakoulun ja käynyt vuoden suomalaisista collegea Michiganissa. □

John Tengström has recently arrived from a three week trip which took him to Estonia, Latvia and Lithuanian. He visited the National Statistics Centres of each country to discuss the possibility of developing mutual dissemination agreements of statistical information with our centre. He also gathered statistical data.

John explained that everyone he met was keen on the idea of setting up a "data-bank" which would maintain data on foreign investments. For example, banks and businesses could use such information when planning their foreign business activities. English and Russian language statistical booklets also aroused interest. These could be displayed in hotels, travel agencies, airplanes, government ministries and embassies. A customs information book was planned in order to help assist business with relevant customs information as well as customs taxes and duties. Another book primarily intended for businessmen has been planned and it will contain important telephone numbers, addresses and important information a businessman should know and have.

John's trip has already started to produce results. The National Statistics Centre's of Estonia and Lithuanian have started to send to us biweekly information concerning economic, political and business news in their country. This news is then used in our news services which inform Finnish businesses of business developments abroad.

In addition to planning projects, John's job description also includes collecting information from the United States of America, Canada, Europe and the Baltic States, for use in our monthly newsletters "International Business Statistics" and "Finland's Neighbouring Economies", in which he is co-editor.

John started his position with us last March. He was born in New York and is a dual U.S.A. and Finnish citizen. John's studies in Economics and Business Administration will be concluded upon the completion of his Master's Thesis. In the U.S. John has completed military training and spent a year at a Finnish college in Michigan.